

Nivu Brziny představují svrchu šedohnědé rezavě šmouhované silně jemně písčité slídnaté jílovité hlíny, hlouběji většinou hrubozrnné písky se šterkem, s lokální polohou písčitých šterků nebo šedého bahnitého písku. Většinou polooválený šterk tvoří především valouny granodioritu a křemene o velikosti do 16 cm. Na bázi spočívají balvany o velikosti 50 × 50 × 30 cm. Mocnost fluvialních náplavů kolísá j. od Dražkova v rozmezí 4–8 m, u Stehlíkova Mlýna 1,4–3,5 m (DVOŘÁK et al. 1973) a u Bražné 2–8 m (STEHLÍK 1972).

Antropogenní uloženiny mají podobu nevelkých skládek komunálního odpadu (Dolní Hbity, Kamýk n. Vltavou aj.). Navážky a hráze jsou místy rozsáhlejší a mocnější (Kamýk n. Vltavou, Lichovy atd.).

Literatura (výběr)

- BALATKA, B. – SLÁDEK, J. (1962): Říční terasy v českých zemích. – Geofond. Praha.
- DVOŘÁK, P. et al. (1973): Inženýrsko-geologický průzkum pro přehradní část Příbram – VOD Hrachov. – MS Čes. geol. služba – Geofond. Praha.
- FENCL, J. (1955): Zpráva o geologickém výzkumu písčitých šterků údolní terasy Vltavy v okolí Kamýku n. Vlt. – MS Čes. geol. služba – Geofond. Praha.
- FENCL, J. – TYLŠ, V. (1956): Vodní dílo Orlík, geologický výzkum písčitých šterků v údolí Vltavy mezi Z. Zlákovicemi – Podkovou. – MS Čes. geol. služba – Geofond. Praha.
- HAVRÁK, P. (1978): Zpráva o hydrogeologickém průzkumu v Kamýku n. Vlt. – MS Čes. geol. služba – Geofond. Praha.
- JURÁK, L. et al. (1971): Závěrečná zpráva Vltava – Vrané n. Vlt. – Kamýk n. Vlt., surovina: šterkopísek. – MS Čes. geol. služba – Geofond. Praha.
- LEDVINKOVÁ, V. – STRAKA, J. (1993): Geologická mapa ČR 22-21 Příbram. – Čes. geol. úst. Praha.
- KAŠPAR, I. (1967): Posudek číslo 32/67 o geotechnickém průzkumu pro 24 bytových jednotek v Kamýku n. Vltavou, zakázka číslo U 2640/01. – MS Čes. geol. služba – Geofond. Praha.
- PAVLŮ, R. (1967): Inženýrsko-geologické poměry vodního díla Kamýk nad Vltavou (diplomová práce). – MS Čes. geol. služba – Geofond. Praha.
- ŘEPKA, L. (1972): Závěrečná zpráva Hřiměždice A II – Přední Háje. – MS Čes. geol. služba – Geofond. Praha.
- SEKAL, J. (1972): Kamýk nad Vltavou. – MS Čes. geol. služba – Geofond. Praha.
- STEHLÍK, J. (1972): VD Brzina – II. Etapa. – MS Čes. geol. služba – Geofond. Praha.
- ZÁRUBA, Q. (1942): Podélný profil vltavskými terasami mezi Kamýkem a Veltrusy. – Rozpr. Čs. Akad. Věd, Tř. II, 52, 9, 39 p.

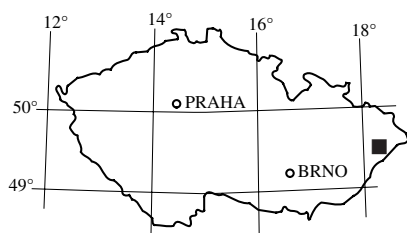
SVAHOVÉ DEFORMACE SEVERNÍ ČÁSTI RADHOŠŤSKÉHO HŘBETU V MORAVSKOSLEZSKÝCH BESKYDECH, MAPOVÉ LISTY 25-23-04, 25-23-05, 25-24-01 A 25-24-06 V MĚŘÍTKU 1 : 10 000

Slope deformations at northern part of Radhošť Ridge in Moravskoslezské Beskydy Mts., map sheets Nos. 25-23-04, 25-23-05, 25-24-01, and 25-24-06 in the scale of 1 : 10 000

VÍT JÁNOŠ

Ústav struktury a mechaniky hornin Akademie věd České republiky, V Holešovičkách 41, 182 09 Praha 8

(25-23 Rožnov pod Radhoštěm, 25-24 Turzovka)

Key words: landslides, deep seated slope deformations, landslide inventory, flysch

Abstract: The article deals with slope deformations field mapping at northern part of Radhošť Ridge in Moravskoslezské Beskydy Mts., in the area of map sheets 25-23-04, 25-23-05, 25-24-01 and 25-24-06 during 2003. The studied area is located in Outer Western Carpathians flysch zone that is characterised by high susceptibility to slope deformations evolution. Engineering-geological maps regarding stability conditions were compiled.

V roce 2003 provedli pracovníci Ústavu struktury a mechaniky hornin Akademie věd České republiky mapování svahových deformací na částech území mapových listů zá-

kladních topografických map 25-23-04, 25-23-05, 25-24-01 a 25-24-06 v měřítku 1 : 10 000. Práce proběhly v rámci projektu Ministerstva životního prostředí České republiky „Svahové deformace v ČR“, jehož cílem je hodnocení vlivu geologické stavby na vznik sesuvných pohybů ve vybraných oblastech ČR. Hlavními úkoly bylo sestavení účelové inženýrsko-geologické mapy stabilitních poměrů a dokumentace všech svahových jevů mimo jiné pro potřeby registru sesuvů – České geologické služby – Geofond. Zpráva dále obsahuje fotodokumentaci a přehlednou tabulku, v níž jsou uvedeny nejdůležitější informace o jednotlivých sesuvných jevech. Práce probíhaly podle metodiky vypracované pro oblast okresu Vsetín pracovníky našeho ústavu v dřívějších etapách řešení projektu (RYBÁŘ 2001), během mapování byly prověřeny již dříve zpracované podklady (HABRNÁL 1971). Dokumentace jednotlivých svahových deformací byla zpracována též do záznamových listů ČGS Geofond.

Mapovací práce byly provedeny pouze na částech mapových listů. Hranicí zájmového území byla na S pata svahů Moravskoslezských Beskyd, na V pak tok říčky Čeladenka. Bylo tak navázáno na mapování na listech 25-23-09 a především 25-23-10, které proběhlo v minulých letech. Dominanty území tvoří vrcholy Noříč hora (1047 m

n. m.), Velká Stolová (1046 m n. m.) a Malá Stolová (1009 m n. m.). Geologicky spadá zájmové území do pásma vněkarpatského flyše, v mapované oblasti se nachází godulské souvrství, ve vyšších polohách zastoupené hrubě, výjimečně i drobně rytmickým flyšem středního oddílu, který je zde tvořen zejména lavicitými vrstvami glaukonitických pískovců oddělených tenkými vrstvami jílovců. V nižších polohách vystupuje spodní oddíl, tvořený drobně až středně rytmickým flyšem, dále pak ostravický pískovec a lhotecké vrstvy zastoupené jílovcí, ojediněle i rohovci a křemitými pískovci. Vrstvy jsou zpravidla ukloněny přibližně jižním až jihovýchodním směrem pod úhlem 20–60°, výrazně převládají zlomové systémy směru VSV-ZJZ doplněné směrem SSZ-JJV (PEŠL, red. 1990, 1991).

Ze svahových pohybů převládají v mapovaném území zejména deformace typu hlubinného ploužení, mající převážně formu blokových posuvů. Bloky rigidních pískovců, případně slepenců, s vložkami jílovců se posouvají podél predisponovaných ploch a zón, zpravidla vázaných na vrstevní plochy nebo lokální tektonické poruchy. Reliéf postižených svahů je charakterizován nepravidelným střídáním plošin a strmých úseků, které tvoří povrch jednotlivých posunutých nebo rotovaných bloků. Projevy sesuvů jsou zpravidla zřetelnější v odlučných oblastech, ve spodních částech bývají zastřeny erozně-denudačními procesy, někdy i zemědělskou činností. Celkově však lze říci, že deformace ve hřbetních partiích Moravskoslezských Beskyd (mapové listy 25-23-09 a 25-23-10) se v terénu projevují mnohem výrazněji. Plošné rozmístění a půdorysný tvar jednotlivých sesuvů poukazují na spojitost s vymapovanými zlomovými systémy, zřetelný je rovněž vliv proměnlivých geologických podmínek, kdy severní svahy bývají stabilní pouze v oblasti tvořené relativně odolnějšími horninami středního oddílu godulského souvrství, který je v případě jiné expozice svahu pro vznik hlubokých svahových deformací velmi vhodný, jak dokazují např. rozsáhlé sesuvy na svazích Noříčí hory a Velké Stolové. Pseudokrasové jevy, typický projev blokových deformací,

provázejí pouze několik sesuvů v mapovaném území. Jsou to většinou pseudozávrtky nepatrných rozměrů, pouze v případě sesuvu v oblasti Přední Grůň na pravém břehu Magurky nelze vyloučit existenci rozsáhlejších podzemních prostor.

Všechny tyto hluboké svahové deformace je možno považovat za fosilní či dočasně uklidněné a jejich oživení v současných geologicko-klimatických podmínkách za méně pravděpodobné. Na jejich povrchu ovšem může docházet ke vzniku mělce založených sesuvů, tak jako tomu bylo v důsledku nadměrných srážek v červenci 1997. Časté bývají rovněž různé formy povrchového ploužení půdního pokryvu nebo sutí.

Výrazným geologickým činitelem v zájmové oblasti je vodní eroze, k níž změnou spádové křivky vodních toků přispěly i rozsáhlé blokové deformace. Nejvíce je postiženo koryto potoka Bystrá a tok Čeladenky, kde eroze silně poškodila cestu spojující obec Čeladná s osadou Podolánky právě v místě, kde je již tak úzké koryto ještě více sevřeno v důsledku pohybu vytlačeného dílčího bloku rozsáhlé svahové deformace.

Zajímavostí zájmového území jsou morfologicky nápadné hřbítky vystupující z relativně rovného svahu při jeho patě do vzdálenosti až několika málo set metrů. Jejich vrcholová část bývá plochá. Přestože poloha a tvar těchto hřbítků s plošinkami napovídá o jejich odsunutí, nepodařilo se nám souvislost tuto skutečnost prokázat.

Literatura

- HABRNÁL, L. (1971): Způsoby porušení svahů a příčiny deformace v oblasti Kněhyně v Moravsko-slezských Beskydech. – Diplomová práce, Přírodověd. fak. Univ. Karlovy, 60 s. Praha.
- PEŠL, V. red. (1990): Geologická mapa České republiky, list 25-24 Turzovka. – Čes. geol. úst. Praha.
- PEŠL, V. red. (1991): Geologická mapa České republiky, list 25-23 Rožnov pod Radhoštěm. – Čes. geol. úst. Praha.
- RYBÁŘ, J. (2001): Hodnocení náchylnosti území k sesouvání ve vybraných částech okresu Vsetín. – Zpr. Geol. Výzk. v Roce 2000, 134–136. Praha.